

mondatbeli rendeltetése? Végre hogyan állapítsuk meg magukban akár a *ki*, *mi* névmásoknak, akár az *a manóba*, az *ördögöt*-féle szólások névelőjének mondattagságát ama bővebben tárgyalt sajtószerű kérdésszerű alakokban?

Ime, a mint már közben is megjegyeztük, s a mint tanulságunk hangsúlyozásánál is megmondottuk, itt csak az egész mondatrészlet szerepét lehet kiszabnunk, az egyes tagok mivoltát csupán az egész részlethez való történeti viszonyokkal világosíthatjuk meg, szóval kénytelenek vagyunk történeti alapon adni némely mondattagnak meghatározását.

A mondatelemzésnek e történeti szempontját az alább tárgyalandó tünemények némelyikénél szintén kénytelenek leszünk alkalmazni.

ZOLNAI GYULA.

Német szavainkhoz. — *Málha*. Bizonyosan sokaknak föltűnt már a fr. *malle*, ang. *mail* szókhoz való hasonlósága (így Imre Sándornak, Id. és hibás szólások 107). Ezekkel csakugyan egyeredetű, mert közös forrásuk az óföldnémet *malaha*, *malha*, középfő. *malhe*, 'tasche, sack'.

Portéka, *partéka* (azelőtt általában 'holmi, szókmók') = ném. *partéke*, *partéken* fem. és neutr. «1. kleiner teil, stückchen; 2. schnitte brot, almosen, gabe; besonders häufig gebraucht es Luther für das zeitliche u. wergängliche gut: schlechte, geringe parteken . . . Es ist wol nichts anderes, als das von *part* gebildete niederdeutsche demin. *partéke*, -n mit versetzter betonung u. mit anlehnung an den bettelruf *partem*.» (Grimm.)

Portya, *porta*, *portyázás*, *portázás*. Semmi közük a kaput jelentő *portához*. Keszler J. úr figyelmeztetett a német *partei*-nak hasonló régi használatára: «*Partei*: kleiner haufe truppen . . . *Parteien auf kundenschaft ausschicken* [*portyások jártak*, *vizsgáló-porta* NySz.] *Streifende parteien* [*nyargaló-porta* NySz.] *Auf parteien ausgehen, auf p. ausschicken* [*portára kimégyen*, *portára indul*, *ki-portáz* NySz.].» Adelung. Innen a ma is járatos *partei-gänger*, mely régebben a. m. *portyása* vkinek. — Még régebben *partie*, még Logaunál is *partyen*. Vö. ma is *eine landpartie* stb. Természetesen nem egyéb, mint a fr. *partie* (*une partie de chasse* stb.), tehát mind a *portya*, mind pedig a *portéka* közvetve a latin *pars* származékai.

SIMONYI ZSIGMOND.